

NYING

MEDLEMSBREV FÖR GUSTAF SCHRÖDER-SÄLLSKAPET

Kring Gustaf Schröders

NYING

Innehåll:

Årsmöte 2022

Anmälan till årsmötet

Årsboken för 2022 blir försenad

Årsavgiften skall förskottsbetalas

Årsboken för 2023 är under produktion

Föredrag på Värmlands museum 7 maj

Lloyds vistelse i Värmland

Björnskill Holma björn och skott penningar

En samlarprofil om jakttabeller

Schröder shopen

Årets årsmöte i Sunne och med efterföljande ångbåtstur med Freja på Fryken!

Ångbåten Freja. Foto: ???

Årsmötet för i år 2022 kommer att hållas i Värmland och kommer att gå till Sällskapets historia som det första som hållits till sjöss. Vi har nämligen bokat ångbåten Freja lördagen den 11 juni för en ångbåtstur på Fryken! Resan skall påminna oss om Gustaf Schröders många resor på Fryken i tjänsteärenden eller på väg till och från olika jaktäventyr.

Ångbåten Freja sjösattes 1869 och trafikerade Frykensjöarna fram till den våldsamma förlisningen 1896. Hon gick till botten efter att en våldsam sommarstorm fick den dåligt surrade lasten att förskjutas. Elva personer följde med i djupet.

Platsen för haveriet ligger mellan Östra och Västra Ämtervik, utanför den dåvarande båtbyggnad i Bössviken på östra sidan.

Båten eftersöktes under många år och kunde äntligen år 1994 bärgas, nära 100 år efter förlisningen. På platsen höll kyrkan en minnesceremoni över de omkomna.

Gustaf Schröder-Sällskapet nu på Facebook

Välkommen att gilla Sällskapet! Välkommen även att göra ett eller flera införanden!

Efter reparationer och mängder av ideella arbetstimmar, kunde den gamla ångmaskinen år 1997 återigen driva båten framåt över Frykens vatten. En helt fantastisk händelse.

Under de närmaste åren har båten återigen fått en stor och nödvändig genomgång. Även gamla båtar faller in under beslutade säkerhetskrav för offentlig trafik. I skrivande stund dras sista penseldragen inför sjösättning igen.

Program den 11 juni 2022

09.00 - 10.00 Ankomst och kaffe med smörgås. Sunne bibliotek.

10.15 - 12.00 Vi håller årsmötet på Sunne bibliotek och i den hörsal som finns där.

12.20 Vi tar oss ner till Kolsnäsudden och bryggan där Freja väntar.

13.00 Vi lägger ut och blir hälsade välkomna ombord av Ångbåtsföreningen Frejas ordförande.

13.10 Middag serveras ombord. Varmrätt och kaffe. Vi avnjuter en god middag som kommer från lokal krögare. Vi äter under gång.

Kryssning på den vackra Mellanfryken, med en mycket levande bygd på bägge sidor. Berättelser och skrönor utlovas. Om Freja och dess otroliga historia. Gösta Berlings saga och kända platser från Selma Lagerlöfs författarskap. Vi ser platsen där Gustaf Schröder landsteg och klättrade upp för berget i Västra Ämtervik på väg till jakt på Fryksdalshöjden. Vi jämför Fernows beskrivning av skogarna på höjderna, med bild av dagens skogar. Rottneros från sjösidan.

16.00 - 16.30 Återkomst till bryggan på Kolsnäsudden.

Anmälan till årsmötet

Antalet passagerare på Freja är begränsat till 40. Först till kvarn gäller! Anmälan till Göran Bergman senast 3 juni! sms 0702658090 eller e-post goran@gbergman.nu Anmälningen är bindande!

Kostnaden blir 250 kr för båtfärden och 250 kr för mat och kaffe. Summa 500 kr som vår kassör kommer att fakturera deltagarna för att förenkla hanteringen.

Årsboken 2022 försenad

Vi brukar skicka ut årsboken omkring påsk. I år blir den av olika orsaker försenad. Björn Dal jobbar på för fullt och räknar med att ha den klar till halvårsskiftet.

Betalning av årsavgiften i förskott

Vår kassör Christer Karlsson har förberett sig för att skicka ut fakturor på medlemsavgiften. En nyhet i år är att de skickas ut i förväg, det vill säga innan boken skickas ut. I avgiften ingår som vanligt årsbok och 3-4 medlemstidningar Nying! Det är viktigt är att betala medlemsavgiften i tid för att inte riskera att bli utan bok.

Årsbok 2023

Kåa Wennberg har meddelat att han har påbörjat jobbet med att samla in material till nästa årsbok. Den kommer att innehålla diverse "Schröderiana", det vill säga smått och gott ur kända och tidigare okända samlingar och arkiv av och om Gustaf Schröder. Är det någon som tror sig "sitta på" något spännande material så hör gärna av er till: sallskapet@gustafschroder.se eller brevledes till vår redaktion.

Välkommen till Karlstad och Värmlands Museum den 7 maj 2022 kl 13.00!

Gustaf Schröder, Bokhållaren - Jägaren – Författaren är titeln på vårt föredrag på Värmlands museum när Gustaf Schröder-Sällskapet inbjudits att delta i museets program "Föreläsningar om Värmland i litteraturen". Vi visar och berättar även historien om "Hultan" Gustaf Schröders favoritbössa, tillverkad av den legendariska bössmeden Johannes Hult i Gravås, Gunnarskog.

Inträde: 100 kr. Medlemmar i Gustaf Schröder-sällskapet har fri entré.

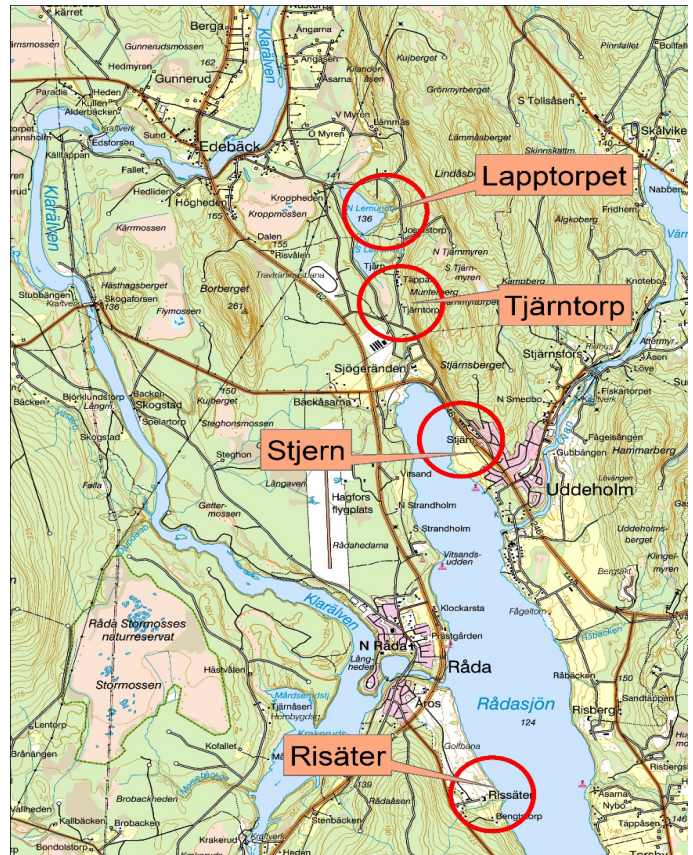
Arrangör: Gustaf Schrödersällskapet i samarrangemang med Värmlands Museum.

<https://varmlandsmuseum.se/aktivitet/foredrag-om-gustaf-schroder/>

Lloyds vistelse i Värmland 1826-1830

Nedtecknat av Christer Karlsson 2021-11-03

Engelsmannen Llewellyn Lloyd (1792-1876) kom troligen i december 1823 för första gången i kontakt med hovjägmästare Herman Falk, och fick redan i sin första jakt med Falk fälla en björn. Lloyd vistades mycket i Värmland under åren 1824-1830. År 1826 bosatte han sig på bondgården Stjern i närheten av Falks hem Risäter. Hösten 1827 flyttade Lloyd till Lapptorpet, drygt 3 km längre norrut (Schröder 1892, Lloyd 2021). Under åren 1825-1831 blev Lloyd far till fyra barn, varav tre med Brita Caisa Andersdotter (1804-1892). Mest känd av barnen med Brita Caisa var Charles John Anderson (1827 eller 1828-1867), som blev världsberömd utforskare av Okavangofloden och sjön Ngami i Namibia. Under åren 1828-1830 bodde Charles John Anderson med sina syskon och mor i Tjärntorp, drygt en km söder om Lloyds bostad Lapptorpet. Trots att Llewellyn Lloyd och sonen Charles John Anderson båda var världsberömda resenärer och författare finns inga säkra uppgifter om Charles John Andersons födelsedatum och födelseort. Han hävdade själv att han föddes den 29 mars 1827, medan det i kyrkans dopbok står att födelsedatumet är den 5 mars 1828. Inskrivningen i dopboken gjordes dock först i november 1828. Efter flytten till Rånnum i Vänersborg blev Lloyd far till ytterligare minst tre barn med två olika kvinnor (bild 1, Källvik 1993, Lloyd 2021, Norra Råda AI:8 (1825-1829), Norra Råda C:4 (1821-1855)).

Karta som visar Lloyds geografiska hemvist under åren 1826-1830. Lantmäteriets topografiska karta bearbetad av Christer Karlsson, 2021-10-29.

Referenser:

Källvik, C. 1993. *I björnjägare Lloyds spår*. Älvsborgs länsmuseum, Vänersborg. ISBN 91-971612-41.

Lloyd, L. 2021. *Jaktnöjen*. Gustaf Schröder-sällskapet. ISBN 978-91-986172-1-4.

Norra Råda AI:8 (1825-1829) Bild 217 / sid 212 (AID: v12914.b217.s212, NAD: SE/VA/13399).

Norra Råda C:4 (1821-1855) Bild 100 / sid 195 (AID: v7989.b100.s195, NAD: SE/VA/13399).

Schröder, G. 1992. *Värmland. I STF:s årsbok 1892 sidan 133*.

BILLERUDKORSNÄS

Holma björn

av Göran Bergman

I flera av Gustaf Schröders böcker kan vi läsa om den urgamla och effektiva jaktmetoden att holma eller ringa in en björn på senhösten när första snön fallit. En erfaren jägare kunde då leta upp ett björnsår och följa det tills spåret vittnade om att björnen såg ut att vilja gå i ide och lägga sig till vinter ro. Då gällde det att läsa av terrängen rätt och försöka räkna ut ungefär var björnen kunde tänkas ha gått och lagt sig. Försiktigt smög jägaren fram i terrängen på behörigt avstånd från spåret och slöt så småningom ringen omkring det område där björnen låg. Man hade holmat björnen. Holmningen kontrollerades några gånger efter snöfall för att förvissa sig om att björnen inte gått upp av någon anledning. Man avvaktade med jakten tills snön blev så pass djup att föret skulle göra det lätt för jägaren att ta sig fram på skidor och så tungt som möjligt för björnen. En annan viktig orsak att invänta var ifall att björnen var en hona. Hon skulle då hinna föda sina ungar runt nyår, vilket var en stor fördel eftersom man fick skottpengar även för ungarna. Från och med 1808, genom Kongl. Maj:ts Nådiga Stadga Angående Jagt och Djurfång, bestämdes att det utgick 3 riksdaler banco för en vuxen björn och hälften för en unge. Skottpengarna beräknades efter termen "Skott" och varierade mellan de olika "skadedjuren". För björn gällde högsta ersättningen med 12 skott. Värdet av ett skott var 12 skillingar banco. (12 skott x 12 skillingar banco = 144. Det gick 48 skillingar på en riksdaler banco, summa = 3 riksdaler). I den nya jaktstadgan för år 1864 höjdes skottpenningen till 50 riksdaler riksmünt för både vuxen björn och unge. Höjningen omräknat till riksdaler riksmünt blev från 4,5 till 50, det vill säga drygt 11 gånger. (1 riksdaler banco = 1,5 riksdaler riksmünt). Lokala eller länsvisa "jaktkassor" kunde öka ersättningen.

Försäljning av björnskinnet och köttet kunde inbringa lika mycket. Det blev en god affär för skickliga jägare/skogsmän att jaga björn eller sälja björnringar. Handeln blev omfattande och björnringar köptes upp för ibland betydande belopp. En orsak var att järnvägsnätet blev utbyggt

BJÖRNJAGTEN I VERMLANDS

i slutet av 1800-talet vilket möjliggjorde för sällskap med bättre bemedlade "herrschaftsjägare" att tämligen enkelt ta sig ut i vildmarken. Bakladdade bössor ersatte de gamla mynningsladdarna och björnarna var chanslösa när dom yrvakna jagades upp ur sin vintersömn. Björnstammen var ytterst nära utrotning i början av

LANDS FINBYGD. Sju bilder från jagten, efter skizzer af en deltagare. Tecknade af C. Larsson.

1900-talet. Skottpenningen togs bort 1893. Björnjakt förbjöds 1910 respektive 1913 inom nationalparkerna och på kronans mark.

Genom 1912 års jaktlag infördes regler som gjorde det olagligt att ringa in eller förfölja björn på annans mark. 1927 beslutades att dödad björn skulle tillfalla kronan.

En lång och mödosam rekonstruktion med länsvisa fridlysningar och hårt reglerad licensjakt har lett fram till den jaktbara björnstammen vi har i dag, från Värmland i söder till Norrbotten i norr.

En samlarprofil

Erik visar en del av sina samlingar med patronaskar.

Gyttorps första jakttabell 1921

Bland våra medlemmar finns flera storsamlare av jakthistoriska föremål.

Erik Svensson i Östra Karaby, Marieholm har specialiserat sig på jakttabeller, vapenkataloger och gamla patroner. Genom vänligt tillmötesgående har Erik låtit oss ta del av hans samlingar.

Här redogör Erik för sina efterforskningar om jakttabeller, -De första Jakttabellerna utgavs efter den nya jaktstadgan från 1864. De utgavs av olika personer och förlag. De utkom inte årligen utan först om någon förändring skett.

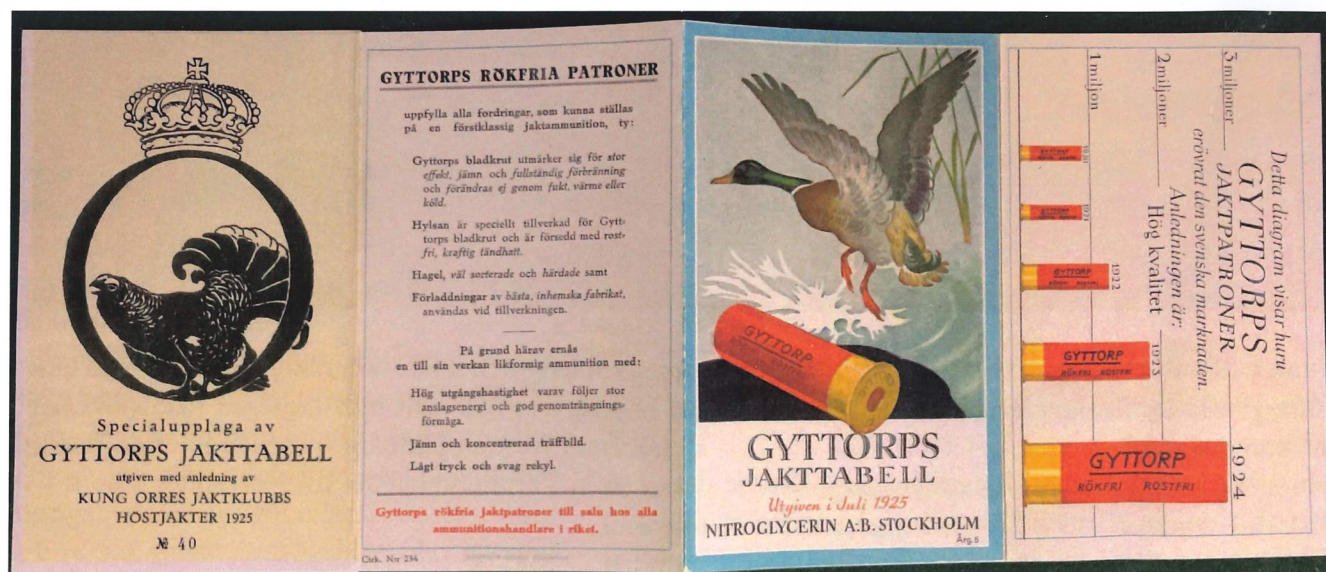
1921 gav Gyttorp ut sin första jakttabell och var något större än vad den skulle bli från och med

1924.

1925 gav Gyttorp ut en jakttabell för Kung Orres Jaktklubb avseende tiden 13/9 – 15/9, den trycktes upp i 50 exemplar,

1938 tryckte Gyttorp upp en jakttabell utan färg, bara svart och vit. Mycket märkligt. Senare under juli månad gavs den ut i färg med samma utseende som brukligt.

AB Svenska Krutfaktorierna gav ut sin första jakttabell 1925 och för den fick de mycken kritik i jakttidningarna *Från Skog och Sjö* samt *Svenska Jägareförbundets Tidskrift* då den angav jakttiderna från 1924. Oansvarigt var ordet.

AB Svenska Krutfaktoriernas jakttabeller finns från 1925 – 1967 då fabriken drabbades av en brand i ett närliggande färglager som ödelade lokalerna där hagelpatronerna tillverkades. Man sålde därefter patroner från Höjers Krudtvaerk i Danmark fram tills det att Gytorp 1972 köpte upp detta och lade ner verksamheterna där, därmed försvann två konkurrenter.

Om några jakttabeller utgavs under tiden som samarbetet med Höjers Krudtvaerk varade kan jag inte svara på.

Jaktjournalen gav ut sin första jakttabell som en stor bilaga fastklamrad i mittuppslaget i tidningen 1/7 1972 – 30/6 1973. Därefter gavs denna ut i vykortformat från 1/7 1973 – 31/12 1985.

1/7 1989 trycktes denna upp tillsammans med Husqvarna Vapen och i tabellen från 1/7 1990 – 1/7 1997 kom även Norma med som samarbetspartner. 1/7 1998 kom HDF med i stället för Husqvarna Vapen och den sista jakttabellen från Jaktjournalen trycktes 1/7 1990 – 2000 för att sedan upphöra.

Svensk Jakt gav ut en jakttabell i tidningen avseende 1/1 1981 – 31/12 1982 denna var i tidningsformat och fastklamrad i tidningens mittuppslag.

1 jan 1983 – 31 dec 1985 gav Gytorp ut sin lilla röda kallad Maos lilla röda. Därefter samarbetade Svenska Jägareförbundet med Gytorp under åren 1/1 1986 – 31/12 1988 för att sedan gå sin egen väg med egen jakttabell och logga.

Jakttidningen Från Jaktmarker och Fiskevatten gav ut sin första jakttabell 1981 – 1982 fram till 1996 med uppehåll fram till 2006 – 2010 som blev deras sista.

Nedtecknat av Erik Svensson

Avsändare:
Gustaf Schröder-Sällskapet
Torggatan 4
782 31 Malung

KÖPES!

Gyttorps jakttabell från 1921 samt AB Svenska Krutfaktoriernas från 1926, 1928, 1946, 1951, 1958, 1960, 1962, 1963, 1965, 1966 och 1967.

Med vänlig hälsning Erik G H Svensson

Östra Karaby 430, 241 71 Marieholm, Tel: 0735-469304, erik35078@gmail.com

Schröder-Shopen

Här kan Du köpa medlemsprylar och komplettera Dina Årsböcker. Allt till låga medlemspriser. Beställningen görs enklast via E-post: sallskapet@gustafschroder.se

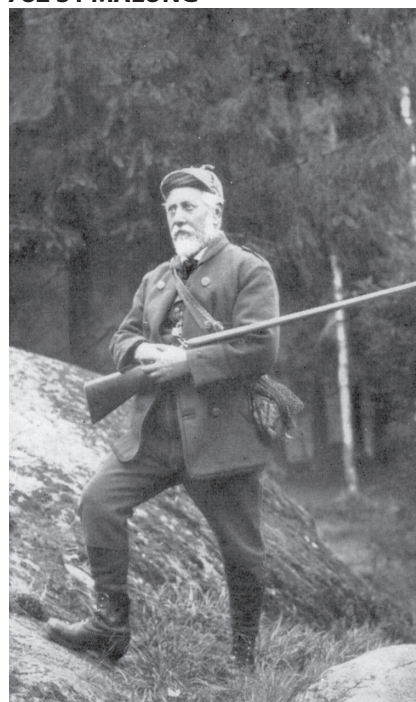
Du kan köpa de flesta av våra tidigare årsböcker till medlemspris; 100 kr per styck. Köper du 5 böcker betalar du bara för 4! Tänk bara på att aktuellt porto tillkommer! Följande böcker finns kvar på lager: **En timmermärkares minnen** (1994), **Med Hund och bössa** (1996) **Pavo Makkran** (1998), **Finntorpet i Västerskogen** (1999), **Pekka Huskoinen** (2000), **En bruksbokhållares minnen** (2001), **Herman Falk** (2002), **Från brukskontor och timmerskog** (2003), **Den gamle fogdeskriveren** (2004), **Ur fjällfolkets liv** (2005), **Minnen från skogarna** (2006), **Mina jaktkamrater** (2007), **Från skilda marker** (2008), **Svenska Jakten**

(2009), **Minnen från mitt jägarliv** (2010), **Från pojk och gubbåren** (2011), **Mellan Kölen och Siljan** (2012), **Vägledning i fiske** (2013), **Jakt, fiske och vildmarksliv** (2014), **Skidor och skidlöpning/Jägaren under nya jaktstadgan** (2016), **Jaktminnen från fjäll och sjö** (2017), **Lärobok i fiskberedning** (2018), **Strövtåg i Jaktmarkerna** (2019), **Jakter och Skogslif** (2020), Övrigt: **Jubileumsskriften** 50 kr, **Mansbilden hos Gustaf**, uppsats, 100 kr, **Vykort** 5 kr/st, **Pins** (metallmärken) 25 kr/st. **Beställning görs enklast via e-post, se nedan!**

Sällskapet får ny adress!

Från och med den 15 juli 2021 byter vi adress till följande:

Gustaf Schröder-Sällskapet
Torggatan 4
782 31 MALUNG

Erik Gustaf Schröder

NYING är medlemsbrev för Gustaf Schröder-Sällskapet

Utgivare: Sällskapets sekreterare
Göran Bergman, Tel 070-265 80 90.

E-post: goran@gbergman.nu

Ordförande: Udo Johansson
076-826 26 15.

Kassör: Christer Karlsson
070-304 57 84

Postadress: Torggatan 4, 782 31 Malung

Webbsida: gustafschroder.se • Gustaf Schröder-Sällskapet finns även på facebook!

Gustaf Schröder-Sällskapets plusgirokonto 464 56 93-5

För utländska medlemmar:

IBAN SE3295000099602646456935 Nordea Bank AB

SWIFT NDEASESS

E-post: sallskapet@gustafschroder.se

ISSN 1102-8238

Produktion: Bo & Göran

Ändra adress!

Om Du flyttar eller om posten ändrat Din adress är det viktigt att Du meddelar sekreteraren den nya adressen snarast möjligt.